

Obsah

Předmluva	7
O autorech	15
1. Měnová integrace: historie a současnost	19
1.1 Úvod	19
1.2 Definice a příklady měnových unií	20
1.2.1 Vymezení pojmu „měnová unie“	20
1.2.2 Motivy pro vznik a příklady měnových unií ve světové ekonomice	22
1.3 Historický exkurz do fungování (zániku) vybraných měnových unií	27
1.3.1 Měnová integrace a dezintegrace v období před první světovou válkou	27
1.3.2 USA jako měnová unie	31
1.3.3 Měnová integrace a dezintegrace: případ Evropy ve dvacátém století	31
1.3.4 Jaké jsou tedy nejpodstatnější závěry historického exkurzu do světa měnových unií?	33
1.4 Srovnání USA a eurozóny (EU-25, resp. EU-27)	35
1.4.1 Výčet podmínek (charakteristik) OCA dle tradiční teorie optimálních měnových oblastí	35
1.4.2 Výběr vítězů, nebo podpora poražených?	39
1.4.3 Problémy s mobilitou pracovní síly v rámci EU	44
1.5 Závěr	50
2. Přežije eurozóna (a Evropská unie) rok 2010? (úvaha o „zakázaném“ tématu)	57
2.1 Úvod	57
2.2 Teorie za logikou eurozóny: OCA a její kritika	59
2.3 OCA a eurozóna	63
2.4 Eurozóna: 1999–2006	66
2.5 Budoucnost eurozóny: Tři scénáře	71
2.5.1 Scénář 1 – pokračování v současném trendu	72
2.5.2 Scénář 2 – optimistický	74
2.5.3 Scénář 3 – pesimistický	75
2.6 Závěr: Přežije Evropská unie?	78

3. Proces evropské integrace a jeho vliv na ekonomický růst v eurozóně	79
3.1 Úvod	79
3.2 Identifikace produkční mezery v jednotlivých stadiích evropské integrace	81
3.3 Analýza vývoje hospodářského cyklu USA, eurozóny a vybraných zemí eurozóny	85
3.3.1 Srovnání vývoje hospodářského cyklu USA a eurozóny	86
3.3.2 Porovnání produkční a inflační mezery s monetární politikou ECB a FED	89
3.4 Faktory vysvětlující pokles dlouhodobého trendu ekonomického růstu v eurozóně	92
3.5 Závěr	95
4. K nákladům a rizikům přijetí jednotné evropské měny v nových členských zemích Evropské unie	97
4.1 Úvod	98
4.2 Tradiční pojetí nákladů společné evropské měny	99
4.3 Rizikové aspekty procesu plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a dohánění ekonomické úrovně členů eurozóny	102
4.3.1 Mylné signály o připravenosti kandidátských zemí z pohledu kritérií nominální konvergence	102
4.3.2 Přijetí eura jako brzda reálné konvergence	106
4.4 Rizika přijetí eura z pohledu novodobého pojetí teorie optimálních měnových oblastí	109
4.4.1 Ztráta ekonomické stability v důsledku asymetrického šoku a důsledky nesladěných hospodářských cyklů	109
4.4.2 Sladěnost hospodářských cyklů v současné integrující se Evropě	116
4.4.3 Výskyt asymetrických šoků v současné integrující se Evropě	127
4.5 Závěr	135
5. Ekonomický růst a platební bilance ekonomiky	137
5.1 Úvod	137
5.2 Ekonomický růst při vyrovnané platební bilanci	140
5.3 Je podmínka vyrovnanosti obchodní bilance omezujícím faktorem ekonomického růstu?	145
5.4 Závěr – doporučení pro hospodářskou politiku	148

6. Stabilita devizového kurzu – komparace eura a amerického dolaru	149
6.1 Úvod	149
6.2 Statistické a teoretické vymezení problému měření stability devizového kurzu	151
6.3 Analýza stacionarity devizového kurzu	154
6.4 Závěr: Má euro potenciál být významnou světovou měnou?	161
7. Znalostní ekonomika a „druhá transformace“ (Lisabonská strategie a nové členské země EU ve střední a východní Evropě)	164
7.1 Úvod	164
7.2 Globalizace, integrace a znalostní společnost	167
7.3 EU-25 z pohledu naplňování Lisabonské strategie	171
7.3.1 Výdaje na výzkum a vývoj	171
7.3.2 Podíl veřejných a soukromých výdajů na vědu a výzkum	173
7.3.3 Veřejné výdaje na vzdělání v % HDP	175
7.3.4 Podíl populace 25–64 let účastníci se vzdělávání	176
7.3.5 Přístupnost informačních a komunikačních technologií	177
7.3.6 Směřování členských zemí EU-25 a ČR ke znalostní ekonomice v oblasti vědy a výzkumu	178
7.3.7 Podíl technologicky vyspělých produktů na vývozu	182
7.4 Závěr. Druhá transformace postsocialistických členských zemí EU. Přejít na novou trajektorii rozvoje ke společnosti založené na znalostech	183
7.5 Tabulková příloha kapitoly 7	186
8. Vybrané aspekty ekonomické výkonnosti z pohledu nové institucionální ekonomie: případ transformujících se ekonomik	195
8.1 Úvod	195
8.2 Instituce v tržní ekonomice a proces institucionální změny	197
8.2.1 Institucionalismus a nová institucionální ekonomie	197
8.2.2 Vymezení institucí v rámci nové institucionální ekonomie	199
8.2.3 Endogenní povaha institucí	203
8.2.4 Instituce a ekonomický růst	204
8.2.5 Změna institucí	207
8.3 Transformace centrálně plánovaných ekonomik jako příklad institucionální změny	212
8.3.1 Transfer institucí – transformace NDR	215
8.3.2 Evoluce institucí – transformace ČR	223

8.3.3 Porovnání institucionálního prostředí bývalé NDR a ČR	228
8.3.4 Porovnání ekonomické výkonnosti bývalé NDR a ČR	232
8.4 Závěr	235
Seznam použité literatury	239
Seznam obrázků	257
Seznam tabulek	259